

Handläggare
Kylesten Anders
Hagström Ingela
Asp Hanna

Datum
2015-04-16

Diarienummer
KSN-2015-0305

Kommunstyrelsen

Beslut om att inrätta funktionen tjänsteman i beredskap samt revidering av kommunens ledningsplan för extraordinär händelse

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

- att** inrätta funktionen Tjänsteman i beredskap i Uppsala kommun (TiB),
- att** kommunens ledningsplan för extra ordinär händelse skall upphöra 2015-05-31,
- att** anta Uppsala kommuns krisledningsplan, som träder i kraft 2015-06-01 **bilaga 1**,
- att** uppdra till stadsdirektören att bemanna de grupper som omnämns i krisledningsplanen med tillhörande arbetsinstruktioner, samt
- att** uppdra till kommunledningskontoret att i samråd med socialförvaltningen och brandförsvaret utreda den framtida organiseringen av psykosocialt omhändertagande i Uppsala kommun.

Ärendet

Enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ska kommuner och landsting ha en god förmåga att kunna hantera extraordinära händelser. Vad som utvecklar sig till en extraordinär händelse går inte att avgöra i förväg. Kommunen behöver därför en funktion som för dess räkning alltid är nåbar, kan utreda vad som inträffat och som kan kontakta de förvaltningar inom kommunen som lämpligast har att agera på vad som inträffat. Det har framförts att det är otydligt vem de ska vända sig till när de vill nå kommunen på ledningsnivå. Mot bakgrund av detta föreslås att en funktion som Tjänsteman i beredskap inrättas.

Uppsala kommun har en krisledningsnämnd motsvarande kommunstyrelsens arbetsutskott. Krisledningsnämnden kan träda i funktion vid en extraordinär händelse och då ta över ansvaret från andra kommunala nämnder.

Krisledningsnämnden stöds av en krisledningsstab utsedd av stadsdirektören bestående av företrädare för kontor och förvaltningar. Förutsättningarna för krisledningsnämnden och krisledningsstaben agerande återfinns i kommunens ledningsplan för extraordinär händelse som beslutades av kommunstyrelsen den 10 oktober 2007. Kommunens nyligen genomförda omorganisation och införandet av funktionen Tjänsteman i beredskap medför ett behov av revidering av ledningsplanen.

Föredragning

Kommunen har skyldighet att reagera och agera i händelse av kris. För den kommunala krisberedskapen är det viktigt att andra samhällsaktörer och medborgare snabbt kan komma i kontakt med en funktion som har kapacitet att hantera frågor som kan komma att utvecklas till en krissituation. Med krisberedskap menas bland annat att kommunen har förmåga att hantera stora händelser som kan utgöra ett hot mot människor och miljö.

Statliga verk, länsstyrelser samt landsting har infört Tjänsteman i beredskap. Många kommuner har eller håller på att införa denna funktion och kommunledningskontoret föreslår att även Uppsala kommun inrättar motsvarande funktion.

Funktionen Tjänsteman i beredskap ska ha det koncernövergripande ansvaret för krisberedskapen och ska säkerställa att koncernen genomför insatser när sådant behov finns. Funktionen ska kunna nås dygnet runt, året runt. Funktionen ska ses som ren verkställighet för att se till att rätt personer och organisationer kommer in och gör sina delar i att hantera uppkommen situation. Funktionen tar således inte över de vanliga verksamheternas ansvar utan ska se till att ansvariga verksamheter/personer får reda på händelser så att de kan vidta åtgärder inom sina respektive ansvarsområden.

Funktionen Tjänsteman i beredskap ska:

- oavsett tid på dygnet vara tillgänglig,
- ta emot larm eller information om allvarlig händelse,
- göra en första bedömning om händelsens omfattning och möjliga konsekvenser och avgöra vem som skall informeras och beroende på händelsens art vidta åtgärder,
- starta upp informationsinsatser vid händelser där detta krävs,
- vid behov underrätta stadsdirektören och kommunstyrelsens ordförande,
- samverka med räddningstjänst, psykosocialt omhändertagande (POSOM), de kommunala bolagen och med andra aktörer: till exempel polis, landsting, länsstyrelse eller grannkommuner.
- löpande följa händelseutvecklingen i kommunen och i omvärlden för att kunna informera ledningen,
- larma krisledningsstaben vid risk för utveckling av händelsen till extraordinär händelse, samt
- dokumentera analyserade händelser och vidtagna åtgärder.

Funktionen Tjänsteman i beredskap ska upprätthållas på ledningsnivå av främst chefer inom kommunledningskontorets staber samt av deras ersättare. Stadsdirektören bemannar funktionen.

Varje chef i Uppsala kommun och dess bolag ska vid behov bistå funktionen Tjänsteman i beredskap med utredningsresurser. Inrättandet av funktionen kan innebära att kompletteringar och vissa korrigeringar behöver göras. Det kan handla om att se över kommunens delegationsordning eller utifrån arbetsrättsliga aspekter se över vad funktionen innebär, så som att upprätta särskilda beredskapsavtal. Till funktionen behövs även en arbetsbeskrivning som beskriver roller, ansvar och arbetsordning på ett tydligt sätt.

En naturlig del i funktionen Tjänsteman i beredskap är kommunikation inom och utom organisationen. Kommunledningskontoret kommer därför att stödja funktionen med en dygnet-runtbemannad kommunikationsfunktion.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaden för inrättandet av funktionen ryms inom befintlig ram då beredskap utgör en integrerad del av varje nämnds ansvar.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Chef för kommunledningskontoret

Handläggare
Anders Kylesten

Datum
2015-04-16

Diarienummer
KSN-2015-0305

Krisledningsplan för Uppsala kommun (version 1.0)

Krisledningsplanen för Uppsala kommun träder i kraft den 1 juni 2015.

I samband med ikraftträdandet upphör Ledningsplan för extraordinär händelse att gälla.

Krisledningsplanen reglerar utformningen av följande funktioner:

Uppsala kommuns funktion tjänsteman i beredskap (TiB),

Uppsala kommuns krisledningsstab (KLS), samt

Uppsala kommuns funktion för psykosocialt omhändertagande (POSOM).

Krisledningsplanen beskriver även Uppsala kommuns krisledningsnämnds verksamhet vilken regleras i SFS 2006:544

Innehållsförteckning

Detta är krisledning	3
Beredskapsnivåer	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Funktionen tjänsteman i beredskap	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Krisledningsstab	7
Krisledningsnämnd.....	9
Psykosocialt omhändertagande	11
Inställelseplats	12
Övningar	13

Bilagor

1. Krisledningsstaben - bemanning laguppställning 1-vit
2. Krisledningsstaben - bemanning laguppställning 2-blå
3. Krisledningsstaben - bemanning laguppställning 3-rosa
4. Funktionen tjänsteman i beredskap - bemanning
5. Larmnummer
6. Inställelseplatser

Detta är krisledning

Ibland inträffar händelser som vi inte räknat med skulle kunna hända. Ibland inträffar händelser som vi kunnat förutse men där vi inte kunnat förutse tidpunkten för när det ska inträffa. Vissa händelser går att lösa med små medel och insatser medan andra händelser kräver att vi lägger åt sidan ordinarie arbetsuppgifter och fokuserar våra resurser på att lösa den uppkomna situationen.

Krisledning är till för att hantera dessa störningar mot vår verksamhet. Beroende på hur allvarlig en störning är brukar man benämna dem:

Extraordinär händelse

- avviker från det normala
- uppstår utan förvarning
- kräver snabba beslut
- de egna resurserna är tillräckliga

Svår påfrestning

- avviker från det normala
- uppstår utan förvarning
- kräver samordning av resurser
- hotar grundläggande värden
- flera delar av kommunens verksamhet berörs
- de egna resurserna är tillräckliga och kan omfördelas

Katastrof

- händelse då behoven är så stora i förhållande till tillgängliga resurser, även efter förstärkning, att normala kvalitetskrav inte kan upprätthållas
- de egna resurserna är ej tillräckliga
- bistånd nationellt eller internationellt är nödvändigt

Uppsala kommun behöver en gemensam krisledning för att kunna hantera oförutsedda händelser med stor inverkan på vår verksamhet och för att effektivt kunna samverka med andra organisationer vid social oro eller vid omfattande störningar mot samhällsfunktioner, elförsörjning eller infrastruktur.

Uppsala kommuns krisledning är en anpassad och utvecklad del av den ordinarie ledningen för kommunen. För att krisledningen ska fungera professionellt behövs:

- speciellt utvalda personer med rätt kompetens,
- anpassade och väl utrustade krisledningslokaler,
- upparbetade rutiner för kommunikation, samt
- regelbunden utbildning och övning av krisledningsfunktionerna.

Beredskapsnivåer

För Uppsala kommuns centrala krisledning finns en nivåindelning i tre steg som betecknas med färgerna grönt, gult och rött.

GRÖN NIVÅ är det tillstånd som kommunens organisation normalt befinner sig i. Vid grön nivå styrs verksamheten genom ordinarie organisation.

GRÖN NIVÅ är den nivå som gäller om inget annat anges.

Vid grön nivå finns Uppsala kommuns funktion tjänsteman i beredskap (TiB) ständigt anträffbar via telefon.

TiB har det koncernövergripande ansvaret för beredskapen och säkerställer att rätt personer och organisationer kommer in och gör sina delar i att hantera uppkommen situation.

GUL NIVÅ är det tillstånd som inträder när en extraordinär händelse har inträffat eller förväntas inträffa. Nivån kännetecknas av att det finns behov av att snabbt reda ut vad som inträffat eller vad som håller på att inträffa – hur det kommer att påverka verksamheten och våra medarbetare. Vid gul nivå leder TiB arbetet med att förse ledning, ordinarie organisation, medarbetare och omvärld med tillräcklig information för att korrekta och effektiva åtgärder ska kunna vidtas för att hantera uppkommen situation. TiB har mandat att företräda kommunen i all dess verksamhet vid en extraordinär händelse till dess att ordinarie verksamhet har förmåga att återta ansvaret.

GUL NIVÅ är den nivå som gäller från och med att:

- TiB är aktiverad.

RÖD NIVÅ är det tillstånd som inträder när ordinarie organisation ej längre har förmåga eller ej längre bedöms ha förmåga att hantera den situation som uppkommit eller förväntas uppkomma genom en extraordinär händelse. Vid röd nivå träder Uppsala kommuns krisledningsstab (KLS) i funktion. KLS har kontinuerlig kommunikation med ordföranden för Krisledningsnämnden och kan påtala behov av att Krisledningsnämnden bör träda i funktion. Krisledningsnämnden har mandat att ta över beslutsansvaret från övriga nämnder i kommunen om det är nödvändigt för att lösa uppkommen situation.

RÖD NIVÅ är den nivå som gäller från och med att:

- KLS är aktiverad.

Funktionen tjänsteman i beredskap

Funktionen tjänsteman i beredskap (TiB) är till för att vara den väg in till kommunen som omvärlden använder för att komma i kontakt med kommunen vid extraordinära händelser.

TiB ska alltid vara i tjänst och är därmed tillgänglig dygnet runt alla dagar under året. De personer som agerar TiB ska prioritera detta uppdrag framför ordinarie arbetsuppgifter.

TiB består av nio utvalda tjänstemän vid kommunledningskontoret som utses av stadsdirektören. Dessa tjänstemän utgör tillsammans funktionen tjänsteman i beredskap.

TiB kan vid behov utökas med specialister som är nödvändiga för att funktionen ska kunna arbeta effektivt och framgångsrikt.

Av de nio tjänstemännen ska alltid minst tre vara anträffbara. Planläggning av ledigheter och annan frånvara ska därför koordineras.

Tillsättning av personer till funktionen beslutas av stadsdirektören efter genomförd säkerhetsprovning (klass 2).

TiB kan även nås via speciellt larmnummer.

TiB är kommunens kontaktfunktion vid samverkan med andra organisationer i beredskapsfrågor.

När TiB är aktiverad ska hanteringen av aktuell händelse lotsas vidare till ansvarig verksamhet eller eskaleras till krisledningsstaben. Funktionen ska ha kapacitet att kommunicera såväl internt som externt om vad som pågår.

TiB är kontaktfunktion vid kommunen i akuta situationer som inte härrör till specifik förvaltnings eller kommunalt bolags verksamhet eller då specifik kommunal verksamhet inte går att nå.

TiB har det koncernövergripande ansvaret för beredskapen och säkerställer att rätt personer och organisationer kommer in och gör sina delar i att hantera uppkommen situation

TiB håller kontakten med samverkande organisationer vid pågående akuta situationer som inte härrör till viss kommunal verksamhet.

TiB aktiverar Uppsala kommuns krisledningsstab om uppkommen händelse föranleder detta.

TiB underrättar kommunledning och kommunens politiska ledning om status för händelser som kan komma att eskalera eller som kan komma att väcka mediaintresse.

TiB har vid akuta händelser möjlighet till såväl intern som extern kommunikation för att förmedla kommunens gemensamma budskap om vad som pågår.

Varje chef i Uppsala kommun har skyldighet att bidra med de resurser som behövs för att TiB ska kunna analysera inträffad eller befarad händelse.

Krisledningsstab

En krisledningsstab är till för att samordna och styra operativa resurser inom hela kommunen i samband med en händelse som leder till, eller befaras leda till, att ordinarie verksamheter inte klarar ledningen på egen hand.

Krisledningsstaben (KLS) är stadsdirektörens operativa funktion för samordning och styrning av en extraordinär händelse. KLS stödjer Krisledningsnämnden, om denna har trätt i funktion, och verkställer nämndens beslut för att hantera aktuell händelse.

KLS har till uppgift att samla, sammanställa och analysera information om extraordinära händelser i syfte att ge Uppsala kommun bästa möjliga beslutsunderlag för hantering av händelserna och koordinering av insatser i linjeorganisationen.

KLS har befogenhet att avgöra hur en uppkommen händelse bäst hanteras av verksamheten. Befogenhet finns även att avgöra om händelsen är av sådan omfattning att Uppsala kommuns krisledningsnämnd ska underrättas för eventuell aktivering.

Grundläggande förmågor hos KLS ska vara:

- upparbetade nätverk för informationsinhämtning
- ledningsförmåga i krissituationer
- förmåga till intern och extern kommunikation
- kompetens om personal och ledarskapsfrågor

KLS ska efter aktivering fortlöpande informera kommunledning och politisk ledning om förändringar av betydelse.

KLS ska efter aktivering fortlöpande dokumentera händelseförloppet och fattade beslut i en logg.

Tillsättning av personer till KLS beslutas av stadsdirektören efter genomförd säkerhetsprövning (klass 2).

Krisledningsstaben består av:

Chef	Operativ chef för krisledningsstaben
K1	Personal
K2	Faktainhämtning
K3	Operativ ledning
K4	Teknik och samband
K5	Planering och strategi
K6	Analys av insatsarbetet
K7	Kommunikation

KLS ska kunna verka under lång tid. Det är därför nödvändigt att flera alternativ finns för gruppens sammansättning. Normalt finns därför tre parallella laguppställningar för KLS (Grupp Vit, Grupp Blå, Grupp Rosa).

Planläggning av ledigheter och annan frånvara ska koordineras så att det alltid finns en komplett laguppställning tillgänglig.

KLS kan verka i delar eller i sin helhet. Staben tillkallar vid behov annan befattningshavare med specialistkompetens inom relevant område. Varje chef i Uppsala kommun är skyldig att bidra med de resurser som erfordras av KLS.

KLS ska sammankallas när ordinarie organisation ej längre bedöms ha förmåga att hantera hela den situation som uppkommit eller förväntas uppkomma genom en extraordinär händelse. De personer som är kallade till KLS ska prioritera detta arbete framför ordinarie arbetsuppgifter.

Rätt att aktivera KLS har:

- Kommunstyrelsens ordförande eller dennes ersättare
- Stadsdirektören eller dennes ersättare
- Funktionen tjänsteman i beredskap

Aktivering sker via speciellt larmnummer där man begär: "Uppsala kommuns krisledningsstab" och besvarar operatörens frågor.

Krisledningsnämnd

Krisledningsnämnden finns till för att vid behov kunna fatta kommunövergripande beslut vid extraordinära händelser där normalt ansvarig nämnds mandat eller resurser inte är tillräckliga för att hantera situationen.

Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av en extraordinär händelse.

Uppsala kommuns kommunsstyrels arbetsutskott är Uppsala kommuns krisledningsnämnd enligt lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544).

Ordföranden i Krisledningsnämnden, eller vid dennes förhinder vice ordföranden, bedömer när en extra ordinar händelse medför att nämnden måste träda i funktion. Ordföranden i Krisledningsnämnden, eller vid dennes förhinder vice ordföranden, får besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska därefter snarast anmälas till nämnden.

Krisledningsnämnden får ta över beslutanderätt från annan nämnd eller styrelse. Beslutanderätten får endast övertas i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den specifika händelsens art och omfattning. Krisledningsnämndens beslut ska omedelbart tillställas berörd nämnd och – om möjligt – ska dessförinnan Krisledningsnämnden ha berett berörd nämnds ordförande tillfälle att yttra sig. Så snart förhållandena medger detta ska Krisledningsnämnden besluta att de uppgifter som nämnden övertagit ska återgå till ordinarie nämnd.

Kommunfullmäktige kan alltid besluta att Krisledningsnämndens uppgifter ska övergå till ordinarie nämnd.

Krisledningsnämnden har till sitt förfogande samtliga de resurser som finns nödvändiga. Krisledningsstaben stödjer Krisledningsnämnden och verkställer nämndens beslut för att hantera aktuell händelse.

För Krisledningsnämndens verksamhet i övrigt gäller lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544) och kommunallagen (1991:900).

Krisledningsnämnden ska underrättas när ordinarie organisation ej längre bedöms ha förmåga att hantera hela den situation som uppkommit eller förväntas uppkomma genom en extraordinär händelse.

Rätt att aktivera Krisledningsnämnden har endast kommunstyrelsens ordförande eller dennes ersättare.

Underrättelse och aktivering sker efter direktkontakt mellan kommunstyrelsens ordförande eller dennes ersättare och stabschefen för Uppsala kommuns krisledningsstab.

Aktivering sker genom speciellt larmnummer där man begär: "Uppsala kommuns krisledningsnämnd" och besvarar operatörens frågor.

Psykosocialt omhändertagande (POSOM)

POSOM-verksamhet finns till för omhändertagande av allmänheten vid extraordinära händelser, svåra påfrestningar, katastrofer samt övriga olyckor och händelser där räddningsledaren bedömer att enskilda eller grupper av allmänheten behöver stöd och hjälp.

Hjälpen kan bestå i uppsökande verksamhet i samband med akuta händelser där stöd och råd kan lämnas till drabbade eller närstående.

Hjälpen kan bestå i upprättande av evakueringslokaler i samband med större olyckor eller extraordinära händelser.

Hjälpen kan bestå i upprättande av sambandsplatser dit allmänheten kan vända sig i samband med större olyckor eller extraordinära händelser.

Kommunen ska samverka med andra organisationer som har tillgång till lämpliga personer för POSOM-verksamhet; framförallt Landstinget i Uppsala län och trossamfund.

Personal anställda i Uppsala kommun som deltar i POSOM-verksamheten rekryteras, utbildas och samordnas genom socialnämndens försorg.

Aktivering av POSOM-personal sker genom räddningstjänsten då räddningsledarens bedömning är att POSOM-personal erfordras.

Aktivering av POSOM-personal kan även ske på initiativ av funktionen tjänsteman i beredskap eller av krisledningsstaben då dessa funktioner finner att extraordinära händelser påkallar behov av POSOM-personal.

Aktivering sker genom speciellt larmnummer där man begär: ”Uppsala kommuns POSOM” och besvarar operatörens frågor.

Inställelseplats

TiB verkar, vid grön nivå, från ordinarie arbetsplatser.

TiB ska, vid gul nivå, kunna fungera oberoende av plats.

Vid kommunledningskontoret finns speciella lokaler utpekade för TiBs verksamhet. När GUL NIVÅ råder är dessa lokaler prioriterade för TiB och är ej bokningsbara för andra aktiviteter.

Skulle kommunledningskontorets lokaler inte anses lämpliga vid tillfället för den extra-ordinära händelsen finns alternativa lokaler utpekade.

Krisledningsstaben ska kunna fungera oberoende av plats.

Vi kommunledningskontoret finns speciella lokaler utpekade för KLS verksamhet. När röd RÖD NIVÅ råder är dessa lokaler prioriterade för KLS och Krisledningsnämnden och är ej bokningsbara för andra aktiviteter.

Kallade befattningshavare i KLS och adjungerade specialister inställer sig snarast möjligt i den lokal som anges i kallelsen.

Krisledningsnämnd sammanträder i särskild lokal.

Vid kommunledningskontoret finns speciella lokaler utpekade för Krisledningsnämndens sammanträden. När RÖD NIVÅ råder är dessa lokaler prioriterade för Krisledningsnämnden och KLS och är ej bokningsbara för andra aktiviteter.

Kallade ledamöter inställer sig snarast möjligt i den lokal som anges i kallelsen.

POSOM-verksamhet bedrivs i fysisk närhet till inträffad händelse. Samlingslokaler för evakuering och sambandscentraler går inte att förutse på förhand, men ofta är kommunens skolor lämpliga lokaler för detta ändamål.

Övningar

Övningar i krisledning för funktionen tjänsteman i beredskap, krisledningsstaben och Krisledningsnämnden initieras av säkerhetschefen vid Uppsala kommun.

Vid genomförandet av övningar gäller samma regler för prioritering av lokaler som om beredskapsnivåerna skulle vara höjda av skarp anledning.

Uppsala kommun ska verka för att krisledningsorganisationen övas i samverkan med andra organisationer avseende samhällsviktiga funktioner.

Övningsverksamheten för krisledningsorganisationen planeras och finansieras av kommunledningskontoret. Personalkostnader under övningarna finansieras av de förvaltningar och bolag vars personal deltar i övningarna, eftersom beredskap är en integrerad del av verksamhetsansvaret.

TiB kommer att vara i funktion kontinuerligt, men funktionen övas även i samband med övningar av Uppsala kommuns krisledningsstab.

Krisledningsstaben övas regelbundet samt när behov för övning uppstår, dock minst en gång per kalenderår. Årliga övningar kan ställas in om KLS varit aktiverad under de senaste tolv månaderna. Övning av KLS sker även i samband med att Krisledningsnämnden övas.

Övningar kan ske utan förvarning för att såväl larm, som inställelse och krisledning ska övas på ett realistiskt sätt. KLS kommer teoretiskt och praktiskt att tränas i hantering av nya redskap och metoder för krisledning samt för nya typer av extraordinära händelser.

Krisledningsnämnden övas regelbundet minst en gång per mandatperiod. Övningar kan ske utan förvarning för att såväl larm, som inställelse och krisledning ska övas på ett realistiskt sätt.

Förutom övningar uppdateras nämnden fortlöpande med information beträffande förändringar av krisledningen.